

Sygn. akt V CZ 157/11

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia Filmowców Polskich w Warszawie
przeciwko S. M. i T. Z.

o ustalenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 22 marca 2012 r.,

zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 26 września 2011 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 26 września 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda Stowarzyszenia Filmowców Polskich w Warszawie stwierdzając, że skarga ta jest niedopuszczalna ze względu na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 2 k.p.c.). Zwrócono uwagę, że już w wykonaniu zarządzenia w przedmiocie uzupełnienia braku formalnego pozwu, powód oznaczył wartość przedmiotu sporu w wysokości 19.028 zł. W zażaleniu skarżący, zarzucając wadliwe zastosowanie art. 25 § 2 k.p.c. w zw. z art. 368 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398⁴ § 4 k.p.c., jak również naruszenie przepisu art. 398² § 1 zd. 1 k.p.c., wnosił o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zakresie odrzucenia skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398² k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Strona powodowa wystąpiła z powództwem o ustalenie, że nie istnieje obowiązek powoda – Stowarzyszenia Filmowców Polskich – do zawarcia ze stroną pozwaną – S. M. i T. Z. – umowy, o której mowa w art. 21¹ ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r., o prawie autorskim i prawach pokrewnych na warunkach wskazanych w postanowieniu Komisji Prawa Autorskiego z dnia 5 listopada 2009 r., tj. z określeniem wysokości wynagrodzenia za korzystanie z reprezentowanych przez stronę powodową praw autorskich i praw pokrewnych, jako 1,6% wpływów netto uzyskiwanych przez pozwanych z tytułu reemisji kablowej, które nie obejmują opłat instalacyjnych i przyłączeniowych; ustalenia, że nie doszło do ukształtowania umowy między stronami na skutek wydania wskazanego postanowienia. Ewentualnie strona powodowa wносиła, w przypadku przyjęcia przez sąd innego stanowiska niż wyrażone przez nią w uzasadnieniu pierwotnego roszczenia, o rozstrzygnięcie sporu związanego z zawarciem umowy przez zobowiązanie pozwanych do złożenia oświadczenia woli o treści podanej w pozwie. w pozwie wskazano, że wartość przedmiotu sporu jest niemożliwa do określenia.

Wartość przedmiotu sporu w zakresie sposobu obliczania, powinna odpowiadać obiektywnemu kryterium. Określenie wartości przedmiotu sporu co do zasady pozostawiono stronie. Jej oświadczenie może być kwestionowane przez stronę przeciwną oraz podlega kontroli sądu. Jednakże i tu nie ma dowolności, ponieważ przepisy art. 25 i 26 k.p.c. określają wyczerpująco sposób i terminy podważenia oświadczenia powoda. W sytuacji, w której strona nie określi wartości przedmiotu sporu, obowiązkiem sądu jest dążenie do usunięcia dostrzeżonego uchybienia.

Należy zaznaczyć, że już na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji, powód, w wykonaniu zarządzenia Sądu Okręgowego z dnia 5 stycznia 2010 r. w przedmiocie uzupełnienia braków formalnych pozwu poprzez wskazanie wartości przedmiotu sporu, w piśmie procesowym z dnia 18 stycznia 2010 r. oznaczył wartość przedmiotu sporu w wysokości 19.028 zł (k. 95-99). W piśmie tym wyrażono wątpliwość, czy sprawa w zakresie 1 i 2 żądania ma charakter majątkowy, czy niemajątkowy. Stwierdzono natomiast, że sprawa w zakresie żądania ewentualnego ma bez wątpienia charakter majątkowy. Także w toku sprawy podnoszono, że wartość przedmiotu sporu nie była możliwa do ustalenia ze względu na to, że wynagrodzenie umowne obliczane jest w oparciu o sumy przyszłych dochodów pozwanego.

Nie ulega wątpliwości, że Sąd Okręgowy uznał, że wszystkie roszczenia objęte pozwem mają charakter majątkowy, w związku z czym zobowiązał stronę powodową do wskazania wartości przedmiotu sporu. Sposób ustalenia wartości przedmiotu sporu został w przedmiotowej sprawie, w wyniku wykonania zarządzenia Sądu, wskazany przez stronę i zaakceptowany przez Sąd pierwszej instancji. Wszelkie późniejsze obliczenia nie mogą prowadzić do zmian poprzednich ustaleń i obliczeń. Zgodnie z art. 26 k.p.c. wartość przedmiotu sporu ustalona przez sąd pierwszej instancji wartość przedmiotu sporu ulega stabilizacji. Z tego powodu, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wartość przedmiotu zaskarżenia decydująca o dopuszczalności skargi kasacyjnej nie może być wyrażona wyższą kwotą niż wartość przedmiotu sporu. Możliwe jest jedynie ustalenie jej w niższej wysokości, o ile doszłoby do ograniczenia zakresu roszczenia strony powodowej.

Zakres roszczenia nie uległ zmianie, a zatem wartość przedmiotu zaskarżenia dla skargi kasacyjnej powinna być równa wartości przedmiotu sporu. Bez znaczenia pozostaje fakt, że powód podtrzymywał swoje stanowisko odnoszące się do niemożliwości ustalenia wartości przedmiotu sporu. Pojęcie wartości przedmiotu sporu, jak również wartości przedmiotu zaskarżenia ma charakter autonomiczny względem problematyki kosztów procesu. Na powyższą ocenę nie może także rzutować stanowisko strony przeciwnej wyrażone w odpowiedzi na pozew, że „wartości przedmiotu sporu strona powodowa nie określiła” (k. 121). Wartość przedmiotu sporu (zaskarżenia) nie może, wbrew twierdzeniom skarżącego, pozostać niemożliwa do ustalenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1996 r., I CKN 21/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 42, z dnia 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162, z dnia 8 grudnia 2000 r., I CZ 115/00, niepubl.; z dnia 20 października 2008 r., I PZ 26/08, OSNP 2010, nr 5-6, poz. 57; z dnia 26 listopada 2010 r., IV CZ 96/10, niepubl.).

Ustalenie przez sąd wartości przedmiotu sporu następuje tylko raz w toku postępowania. W wyniku sprawdzenia wartości przedmiotu sporu sąd weryfikuje właściwą jej wysokość. Ustaleniu tych okoliczności służyło zarządzenie Sądu Okręgowego z dnia 5 stycznia 2010 r., jak również pismo strony powodowej dnia 18 stycznia 2010 r. Dokonane w tym zakresie ustalenia sądu mają niezaskarżalny charakter i nie podlegają ocenie sądu wyższej instancji, jak również Sądu Najwyższego.

Wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, zatem skarga kasacyjna, zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., jako niedopuszczalna, podlegała odrzuceniu. Sąd Apelacyjny uprawniony był do oceny dopuszczalności środka zaskarżenia, w tym do sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia. (por. postanowienia SN z dnia 2 kwietnia 1998 r., II UZ 24/98, OSNP 1999, nr 8, poz. 291; z dnia 16 marca 2005 r., II CZ 19/05, niepubl., z dnia 23 lutego 2006 r., I CZ 2/06, niepubl.). Dokonana przez Sąd Apelacyjny ocena odnosiła się wyłącznie do oceny, czy wskazana w początkowej fazie wartość przedmiotu sporu nie została zmodyfikowana przez strony na etapie postępowania odwoławczego.

Należało w konsekwencji oddalić zażalenie (art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).